

A njegove primeroma najizrazitejše pesmi so narodne in „velikoruske“.

K Dunaju, slavjane, k Dunaju,
k iskonno slavjanskemu kraju
vsê pomisli vaši nesite,
v zavêtnom ¹⁾ boju
za dolju ²⁾ svoju
vy s pomoščju bratjam spêšite (str. 133).

Zakaj ob Donavi se bo bîl odločivni boj:

Tam grjanet ³⁾ poslêdnij naš boj,
davno predrêšennyj sudboj,
v tom nami ostavlennom krajê,
i tam už stojit
i bratjev manit ⁴⁾
slavljanskaja straža Dunaja ... (str. 133).

Vergun je poln slavjanofilskih idej:

Lêt tysjačy byl vêk romanskij,
vtoruju ⁵⁾ tysjaču — germanskij,
a tretja tysjača prišla —
tut nas sudba už prizvala,
urá, naš vêk rusko-slavjanskij ...
Idet naš vêk ljubvi, dobra,
vpered-že Rus, urá, urá! (str. 128.)

Vergun je bil že v Ljubljani v javnem predavanju o Dostojevskem razvijal te ideje. V Dubrovniku pri časnikarskem sestanku je prišlo med njim in med Poljaki do ostrega besednega boja zaradi „velikorustva“. Vergun gre predaleč tudi v tem, da istoveti „slavjanstvo“ s pravoslavjem. Priznavamo seveda veliki rusčini vso njeno veljavo, a da bi se njej na korist morali umakniti manjši slovanski narodi in njih narečja, to je preveč. Sicer pa je Vergunova zbirka prijetna izjema v novodobnem pesništvu. Tu ni nič „simbolističnega“ in „dekadentnega“. Niso sicer vse ideje prave, a — veseli smo, da smo našli vsaj enega mlajšega pesnika, ki sploh pozna ideje, in ne le meglenega čustvovanja.

Dr. E. L.

Iz drugih književnosti.

Roman Sebastian Zängerle, Fürstbischof von Seckau und Administrator der Leobener Diocese 1771—1848. — Dr. P. Bonifacius Sentzer. Graz. Styria 1901. — Str. VIII + 406. Cena 9 K. — Zelo marljivo so pričeli učenjaki v sekovski škofiji preiskavati cerkveno zgodovino svojega ozemlja. Zadnja leta je izšlo več lepih spisov v tem oziru, zlasti so znameniti življenjepisi najdelavnejših škofov Brennerja, Zwergerja in Zängerla, ki so vsi sestavljeni temeljito in obširno.

¹⁾ Posvečen po izročilu. — ²⁾ Usoda. — ³⁾ Grometi. — ⁴⁾ Vabiti. — ⁵⁾ Drugi.

Motili bi se pa, misleč, da so ti življenjepisi res le opisi dotičnih, čeprav zanimivih oseb; ne, ti opisi segajo dalje in nam slikajo vso dobo, v kateri so živeli ti delavni možje. Vse politično in versko gibanje stopi pred naše oči; v sredi pa stoji oseba, ki daje času svoj znak, ki vzgaja duhove in jih vodi v boj proti zlobi in verski ne-skrbnosti.

Kako zanimivo slika dr. Sentzer Zängerlovo življenje! Kako krepko postavi svojega junaka v živi tok! Njegovo mišljenje in delovanje kaže v dramatični živahnosti, bodisi da junak zmaguje, bodisi da se mora zadovoljiti z neodločeno bitko, a premirja ali celó bega ne pozna.

Zängerla so krstili l. 1771. v Oberkirchbergu na Švabskem, pol ure daleč od gradu, kjer je bila rojena okt. l. 1160 znana Ida Togenburška. V enajstem letu vstopi v samostansko šolo oo benediktincev v Wiblingenu, dovrši v 17. letu šest-razredno gimnazijo in vstopi v ondotni samostan. L. 1803. ga pošlje opat za profesorja na vseučilišče v Solnogradu, kjer so benediktinci preskrbovali učne moči.

Začeli so se pa žalostni časi za benediktince, kakor tudi za druge redovnike. S sekularizacijo so izgubili večinoma svoje samostane in šole. Tudi Wiblingen je bil med njimi, Zängerle je odšel kot profesor l. 1807. v Krakov, l. 1811. v Prago in l. 1813. na Dunaj. L. 1821. so ga izvolili za stolnega kanonika pri sv. Štefanu na Dunaju, in l. 1824. se preseli v Gradec kot knezoškof sekovski in upravitelj leobenske škofije. Kot škof se po pravici imenuje reformator.

Po jožefinskih zakonih oslabiljeno cerkveno življenje je potrebovalo krepkega moža. Tak je bil knezoškof Zängerle. Takoj ob svojem nastopu je pričel boj proti necerkvenemu življenju in krivim naukom. V svojih pastirskih pismih je navduševal duhovnike in vernike za sveto stvar; neumorno je obiskaval svoji skrbi izročene župnije in odpravljaj napake; skrbel je za boljši pouk v ljudskih šolah in za splošno cerkveno življenje.

Da bi duhovnike bolj navdušil in jim dal lep zgled, pokliče v svojo škofijo redemptoriste, jezuite, karmelite in karmeličanke, ustanovi samostan usmiljenih in šolskih sestrâ in vpelje sestre presvetege Srca Jezusovega.

Ker so se zalezle vsled jožefinskih naredb ne-rednosti tudi v samostane, ni miroval škof preje, dokler jih ni zopet cerkveno uredil. Gledal je pa tudi v prihodnjost. Da bi se pravi katoliški duh ohranil in razširil, mu je bilo treba tudi mladih, čilih moči. Zato osnuje sam in s pomočjo c. k. dvornega kapelana Sebastiana Joba deško seme-nišče v Gradcu.

Koliko se je bojeval za cerkvene ukaze v zakonskih določbah, za objavo odpustkov, zboljšanje